

ZAVRŠENA SANACIJA

NAKON DVIJE GODINE RADA OBNOVLJENA
JE SJEVEROZAPADNA KULA AMFITEATRA

Arena skida zaštitne skele

- Kulu je obnavljalo 25 restauratora
- Očišćeno je svih 14 etaža, 1.415 kvadrata
- Radovi su vrijedni pet milijuna kuna

str. 8 i 9

ZAVRŠENA SANACIJA: NAKON DVIJE GODINE RADA "OSLOBADA"

Pogled s vrha skele - skidanje počinje idućeg tjedna

Idućeg tjedna skidaju se skele s pulske ljepotice

PIŠE Borka PETROVIĆ
SNIMIO Manuel ANGELINI

PULA - Nakon dvije godine rada na sanaciji skida se skela sa sjeverozapadne kule amfiteatra. Konzervatorsko-restauratorske radove na sjeverozapadnoj kuli amfiteatra, započete 2009. godine, izvodili su konzervatori Hrvatskog restauratorskog zavoda uz pomoć tvrtke Kapitel iz Žminja, Odsjeka za konzervaciju-restauraciju kamena Umjetničke akademije u Splitu te Građevinskog fakulteta iz Zagreba. Radovi su se odvijali pod nadzorom Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Puli, a naručitelj je bio Arheološki muzej Istre. Pulsom gradonačelniku Borisu Miletiću i pročelniku kabineta istarskog župana Miodragu Čerini te predstavnicima medija jučer su prezentirani rezultati sanacije.

Kako je pritom napomenuo Darko Komšo, ravnatelj Arheološkog muzeja Istre, sve-

U planu je nastavak obnove amfiteatra. Hoće li se prvo obnavljati jugozapadna kula ili plašt između ove dvije kule, još nije odlučeno • Na dosadašnje radove utrošeno je oko pet milijuna kuna, s tim da će se još 300 tisuća potrošiti za završne radove i skidanje skele

Završena je sanacija kule, a slijedeći je možda plašt

SE SJEVEROZAPADNA KULA AMFITEATRA

Predstavnici Grada i Županije u prvom obilasku obnovljene kule

Radove je izvodilo 25 restoratora više od dvije godine

ukupno je na radove utrošeno oko pet milijuna kuna, s tim da će se još 300 tisuća potrošiti za završne radove i skidanje skele.

- Idućeg tjedna započinje skidanje skele i planiramo da će to trajati oko 20 dana, nakon čega pozivamo sve Purljane da dođu vidjeti novo ruho djelića Arene te pogledati izložbu koja će im predočiti što je sve učinjeno i kako su ti radovi tekli, rekao je Komšo.

Korak po korak do potpune obnove

Kako je napomenuo, u planu je i nastavak obnove amfiteatra te u konačnici, korak po korak, obnova u cijelosti. Hoće li se prvo obnavljati jugozapadna kula ili plašt između ove dvije kule, još nije odlučeno. Po odabiru mjesta daljnjih radova formirala bi se međunarodna stručna komisija koja bi donijela metodološki plan izvođenja radova, zatim bi se izradio 3D laserski snimak, kao i projekt skele. Po dizanju skele sačinila bi se detaljna mapacija degradacija te, po okončanju pripremnih radova, prišlo konzervatorsko-restauratorskim te radovima statičke sanacije.

Nakon uvodnog izlaganja Borisa Mostarčića, pročelnika Odjela za nepokretnu baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda, splitska konzervatorica Lana Kekez kazala je da je radove na sjeverozapadnoj kuli Zavod započeo u kolovozu 2007., kada su započeta ispitivanja Arene, a potom je 2009. godine počela i sanacija kule.

Ukratko je predstavila radove koji su u ove dvije godine napravljeni. Napomenula je da zatečeno stanje nije bilo

Obnova kule u brojkama

1.415
očišćenih kvadratnih metara kamena

3.875
uklonjenih kvadratnih metara stare žbuke

5.000
metara novih fuga

1.196
saniranih rupa

1.291
konstrukcija kamena

12 tisuća
kilograma utrošenog materijala

povoljno - površina kamena bila je puna različitih kora i patine, kamen obrastao biljkama i lišajevima, a vremenski uvjeti i godine djelovali su na kamen tako da se on ljuskao, na brojnim mjestima napukao i erodirao. Također, detektirana su brojna mehanička oštećenja do kojih je došlo zbog starosti, korozije originalnih željeznih klinova i klanfi, ali i poremećene statike građevine. Raniji zahvati, radeni između

dva rata, kako je napomenula, nisu bili primjereni jer žbuka nije pratila raniju strukturu gradnje pa su svi morali biti uklonjeni.

- Nakon što su uklonjeni tragovi ranijih zahvata, lišajevi i biljke, uklonili su se organski i anorganski obraštaji kamena, a zatim i svi odlomljeni komadići kamenih blokova. Osjetljiviji dijelovi poput reljefa pritom su se čistili laserom, rekla je Kekez.

Iduća faza radova bili su, nastavila je, rekonstrukcijski zahvati, fugiranje spojeva blokova. Na devet su lokacija ugrađeni novi kameni blokovi, i to, napomenula je, iz kamenoloma u Vinkuranu. Svi su i tonirani da bi se što bolje uklopili u stare dijelove.

Radilo se 26 mjeseci

Na 33 pozicije su se, uz kontrolu ultrazvukom, mikroinjektirale pukotine, dok je na 18 pozicija, gdje su oštećenja bila prevelika, odradena vakuumska konsolidacija i sanacija od inoksa. Iako u ovoj fazi to nije odradeno, napomenula je da bi se, po pravilima struke, trebali ukloniti svi korodirani klinovi da u budućnosti ne bi dolazilo do korozije i napuknuća kamenih blokova (to je u ovoj fazi samo isprobano). Sve je to radeno čak 26 mjeseci, a sudjelovalo je ukupno 25 konzervatora i restauratora.

Pulski gradonačelnik izrazio je zadovoljstvo sanacijom kule te odao priznanje ravnatelju Komši koji se, kako je rekao, zaista trudi sačuvati povijesno-kulturno naslijeđe Pule. Nakon prezentacije oni hrabriji odlučili su iskoristiti priliku te se popeti na sam vrh kule, odakle se pruža jedinstveni pogled na pulsku luku.